

DE VLAAMSE MINISTER VAN OMGEVING, NATUUR EN LANDBOUW

NOTA AAN DE LEDEN VAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 23 januari 2004 betreffende de subsidiëring van bepaalde werken, leveringen en diensten die in het Vlaamse Gewest door of op initiatief van lokale besturen of ermee gelijkgestelde personen worden uitgevoerd

1. Situering

Het als bijlage 1 toegevoegd voorontwerp van besluit wijzigt het besluit van de Vlaamse Regering van 23 januari 2004 betreffende de subsidiëring van bepaalde werken, leveringen en diensten die in het Vlaamse Gewest door of op initiatief van lokale besturen of ermee gelijkgestelde personen worden uitgevoerd en omvat de volgende wijzigingen.

1) Het implementeren van de nog hangende opmerkingen van het Rekenhof uit 2014 alsmede het voorzien van de mogelijkheid voor het elektronisch indienen van dossiers en documenten

De wijzigingen op basis van de als bijlage 2 toegevoegde opmerkingen van het Rekenhof zijn volledig van administratieve aard en conform de huidige manier van werken. Samengevat gaat het over:

- het voorzien van een duidelijke rechtsgrond voor bijkomende werken en leveringen (artikel 18/1);
- het voorzien van een duidelijke rechtsgrond voor de controletaken van de OVAM zoals ze vandaag worden uitgevoerd en ook door de Inspectie van Financiën en het Rekenhof worden verwacht, meer bepaald een minimaal toezicht op een correcte toepassing van de wetgeving overheidsopdrachten (artikel 11);
- het verduidelijken van de toepassing van boeteclausules voor de overschrijding van uitvoerings- en leveringstermijnen (artikel 19);
- het verduidelijken van de procedurefouten die leiden tot een verlies van het recht op subsidie (artikel 11, 14 en 16);
- in functie van het inkorten van de doorlooptijd van de dossiers: het opnemen van een termijn voor het indienen van de eindafrekeningen alsmede de bepaling dat dit moet gebeuren aan de hand van een schuldvordering (artikel 19);
- het opnemen van een meldingsplicht bij vervreemding van de gesubsidieerde items alsmede de mogelijkheid om subsidies terug te vorderen bij zware tekortkomingen (artikel 11 en 19).

Aansluitend wordt in artikel 12 ook de mogelijkheid voorzien om de dossiers op elektronische wijze in te dienen. Het is de bedoeling om vervolgens via een ministerieel besluit in de loop van 2017 het elektronisch indienen van dossiers te verplichten.

2) Het uitbreiden van het voorwerp van de subsidies

Zoals momenteel al het geval is voor alle bestaande subsidieerbare items, wordt ook voor de volgende nieuwe items een maximum subsidiepercentage van 50% voorzien.

- Wijzigingen ter ondersteuning van het nieuwe uitvoeringsplan voor huishoudelijk afval en gelijkaardig bedrijfsafval

De subsidieerbare materie wordt uitgebreid tot het starten van een nieuwe selectieve inzameling huis-aan-huis of via een brengsysteem op korte afstand. Aan deze inzameling is een aantal randvoorwaarden verbonden. Ten eerste moet het gaan over het starten van een nieuwe selectieve inzameling. Selectieve inzamelingen die al lopen in een gemeente of intercommunale, komen niet in aanmerking. Ten tweede wordt alleen de startfase gesubsidieerd. Dit kan geconcretiseerd worden tot bijvoorbeeld het eerste jaar. Het betreft hier alle werkingskosten tijdens de startfase. Een startfase gaat vaak gepaard met een aanzienlijke meerkost. Door tussen te komen in de startfase willen we het starten van een nieuwe selectieve inzameling faciliteren. Ten derde betreft het hier alleen selectieve inzamelingen die verder gaan dat de verplicht in te zamelen stromen door een gemeente, opgelegd door het uitvoeringsplan. Zo kan het starten van een GFT-inzameling gesubsidieerd worden in een groengemeente, maar niet in een GFT-gemeente. Tot slot betreft het alleen een inzameling via een huis-aan-huisinzameling (haalsysteem) of een brengsysteem op korte afstand dat als vervanging van een huis-aan-huisinzameling is ingericht. Andere brengsystemen, zoals inzameling via containers of via het recyclagepark, komen niet in aanmerking.

Er wordt ook een mogelijkheid voorzien voor het opzetten van projecten ter ondersteuning van gemeenten om hun restafvalcijfers te doen dalen, meer bepaald voor acties uit het nieuwe plan waarbij een lokaal bestuur of de VVSG als trekker is aangeduid. Een vorm van financiële tegemoetkoming kan hiervoor voorzien worden. De gemeenten moeten immers de doelstellingen, vermeld in het plan, halen tegen 2022. Het is de taak van Interafval en de afzonderlijke intercommunales de gemeenten hierbij te ondersteunen en te helpen.

- Wijzigingen ter ondersteuning van het asbestafbouwbeleid

Projecten en voorzieningen ter ondersteuning van het asbestafbouwbeleid kunnen financieel worden ondersteund. Randvoorwaarde daarbij is de budgettaire ruimte. In die optiek is deze subsidiemogelijkheid voornamelijk bedoeld in een startperiode, tot andere bijkomende budgetten voor een volledige financiering van het asbestafbouwbeleid kunnen worden gegenereerd.

- Wijzigingen ter ondersteuning van het zwerfvuilbeleid

Zwerfvuil en sluikstorten zijn belangrijke ecologische en maatschappelijke problemen die bovendien veel kosten aan de maatschappij. Een integraal zwerfvuil- en sluikstortbeleid moet, om de hoogste mate van effectiviteit te bereiken, maximaal gefaciliteerd worden. Een voorbeeld is het voorzien van gecompartmenteerde straatafvalbakken die een selectieve inzameling mogelijk maken. Zo kan bijvoorbeeld ook handhaving, het sluitstuk van een integraal zwerfvuil- en sluikstortbeleid, ondersteund worden vanuit de pijler infrastructuur, door onder meer de aanschaf en de inzet van camera's. Camerabewaking ondersteunt handhaving door identificatie en vervolgens beboeting. Tegelijkertijd heeft het een afschrikkingseffect. Vermits projecten met camerabewaking duur zijn, zowel financieel als qua tijdsinvestering, blijven de noodzakelijke investeringen hierin

achterwege en is subsidiëring gewenst. Volgende kosten worden in rekening genomen voor de subsidie:

- de aankoop van het materiaal (bijvoorbeeld vaste en verplaatsbare camera('s), inclusief batterij en batterijlader);
- bekabeling, plaatsen en aansluiten van de materialen;
- opleiding personeel verbonden aan de ingebruikname van de materialen;
- andere kosten voor omkaderende maatregelen in het kader van het project (bijvoorbeeld aankoop borden camerabewaking).

Via het nieuw artikel 3, 6°, wordt hiervoor een algemene juridische basis ingevoerd. Randvoorwaarde daarbij is dat de financiering hiervoor vanuit het halve euro budget moet komen.

3) Wijzigingen ingevolge de evaluatie van de voortgang en de ervaringen met het subsidiëren van innovatieve projecten

Op basis van de ervaringen van de afgelopen twee jaar wordt de slagkracht van het instrument vergroot door niet meer te werken met vaste calls en door de subsidieprocedure sterk te vereenvoudigen. Daarbij kunnen ook investeringen die leiden tot een lager materiaalengebruik, in aanmerking komen voor subsidies.

Ook de rol van de expertencommissie wordt aangepast. Er wordt uitgegaan van drie vaste vergadermomenten per jaar waar de hangende dossiers kunnen worden behandeld. De expertencommissie beoordeelt de projecten op dezelfde wijze dan ze nu doet aan de hand van de criteria die in het besluit zijn voorzien. Door het herschikken van de puntenverdeling komt de klemtoon daarbij nog meer op de te verwachten effecten op het vlak van materiaalengebruik en op het innovatieve karakter van het project. De commissie geeft daarbij een eindbeoordeling op basis waarvan beslist wordt om al dan niet een subsidie toe te kennen. Bij de beoordeling zal voldoende aandacht besteed worden aan de kenmerken van het project om de transitie naar een circulaire economie te ondersteunen. Ook bij de uitvoering van het project wordt de expertencommissie betrokken in functie van de doorwerking en de verspreiding van potentieel interessante projecten. Ten slotte wordt voorzien dat de commissie het eindrapport beoordeelt en eventuele aanbevelingen formuleert.

4) Het voorzien van een mogelijkheid om in de gevallen dat dit een duidelijk voordeel biedt, de subsidies uit te betalen op basis van tussentijdse vorderingen

Voor grotere projecten zoals voorvergistingsinstallaties, kan de tussentijdse uitbetaling leiden tot vluigere (deels vervroegde) uitbetaling zodat minder prefinanciering nodig is in hoofde van het lokale bestuur en kan dit voordeel belangrijk en drempelverlagend zijn.

De vraag voor uitbetaling van tussentijdse vorderingen moet worden gemotiveerd op basis van een financieel plan waarin de baten van de uitbetaling op basis van tussentijdse vorderingsstaten worden aangetoond en begroot.

Ingevolge het drempelverlagend effect kan de mogelijkheid tot het uitbetalen van subsidies op basis van tussentijdse vorderingen ook een beperkt budgettair effect hebben. De mogelijkheid tot en de modaliteiten waaronder een gedeelte van de subsidie kan worden uitbetaald op basis van tussentijdse vorderingen, moet worden vastgelegd in de belofte van toelage. En aangezien de nodige budgetten worden vastgelegd op het moment van de belofte van toelage, kan dit budgettaire effect volledig binnen de voorziene budgettaire ruimte worden gehouden.

2. Artikelsgewijze bespreking

In artikel 1, 1°, wordt de definitie van lokaal bestuur verruimd tot verenigingen van steden en gemeenten. Dit moet het mogelijk maken dat verenigingen van steden en gemeenten in aanmerking komen voor subsidies, meer bepaald met betrekking tot het opzetten van projecten ter ondersteuning van gemeenten om hun restafvalcijfers te doen dalen.

In artikel 1, 2°, en artikel 9 wordt, daar waar het nog niet is gebeurd, de vroegere omschrijving 'lager' bestuur vervangen door 'lokaal' bestuur.

In artikel 2, 1°, wordt aan artikel 3, 1°, van het besluit van 23 januari 2004 een bepaling toegevoegd met het oog op het subsidiëren van voorzieningen die leiden tot een lagere milieudruk op het vlak van materialengebruik.

In artikel 2, 2°, worden aan artikel 3 van het besluit van 23 januari 2004 de punten 4°, 5° en 6° toegevoegd met het oog op de ondersteuning van het nieuwe uitvoeringsplan voor huishoudelijk afval en gelijkaardig bedrijfsafval, het asbestafbouwbeleid en het zwerfvuilbeleid.

In artikel 3 worden ter hoogte van artikel 4 van het besluit van 23 januari 2004 de bestaande verschillende subsidiepercentages vervangen door één maximumpercentage van 50%.

In artikel 4 wordt artikel 5 van het besluit van 23 januari 2004 afgestemd op het nieuw artikel 4 dat een maximaal subsidiepercentage van 50% bepaalt, en wordt gespecificeerd dat het percentage van toepassing is op de eigen inbreng van het lokale bestuur.

In de artikelen 5, 8, 10, 11 en 12 wordt met betrekking tot de algemene voorwaarden voor subsidies en de procedure voor subsidiëring een aantal aanvullingen ingevoegd overeenkomstig de opmerkingen van het Rekenhof. Daarbij wordt ook een bepaling toegevoegd die het moet mogelijk maken om in de gevallen dat dit een duidelijk voordeel biedt, de subsidies uit te betalen op basis van tussentijdse vorderingen.

In artikel 6 wordt artikel 12 van het besluit van 23 januari 2004 aangepast aan de wijziging van afdeling II van hoofdstuk VI en wordt de mogelijkheid voorzien om de subsidiedossiers op elektronische wijze in te dienen.

In artikel 7 wordt de titel van afdeling I van hoofdstuk VI afgestemd op de opheffing van afdeling II en de wijziging van afdeling III.

In artikel 13 wordt afdeling II met de procedure voor subsidiëring op forfaitaire basis opgeheven. Die procedure wordt in de praktijk al verschillende jaren niet meer gebruikt omdat ze in de praktijk geen enkele meerwaarde biedt. Daarnaast wordt afdeling III hernummerd als afdeling II en wordt de procedure voor subsidiering van innovatieve projecten aangepast zoals hierboven uiteengezet.

Artikel 14 behoeft geen uitleg.

3. Budgettaire weerslag

Het voorontwerp van besluit heeft geen weerslag op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap.

Het advies van de Inspectie van Financiën van 19 januari 2017 gaat als bijlage 3.

Het akkoord van de Vlaamse minister van Begroting van 21 februari 2017 gaat als bijlage 4.

4. Weerslag op het personeelsbestand en de personeelsbudgetten

Het voorontwerp van besluit heeft geen weerslag op het personeelsbestand of de personeelsbudgetten van de Vlaamse Gemeenschap.

5. Weerslag op de lokale besturen

Het voorontwerp van besluit heeft geen tot een positieve weerslag op de lokale besturen.

6. Kwaliteit van de regelgeving

Het voorontwerp van besluit is aangepast aan het wetgevingstechnisch en taalkundig advies nr. 201727 van 2 februari 2017.

Het voorstel van beslissing betreft een voorontwerp van besluit zonder belangrijke inhoudelijke impact en vereist dan ook geen reguleringssimpactanalyse.

7. Voorstel van beslissing

De Vlaamse Regering beslist:

1. haar principiële goedkeuring te hechten aan bovengenoemd voorontwerp van besluit tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 23 januari 2004 betreffende de subsidiëring van bepaalde werken, leveringen en diensten die in het Vlaamse Gewest door of op initiatief van lokale besturen of ermee gelijkgestelde personen worden uitgevoerd;
2. de Vlaamse minister, bevoegd voor het leefmilieu en het waterbeleid, te gelasten over voornoemd voorontwerp van besluit het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, zoals bepaald in artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

Joke Schauvliege
Vlaams minister van Omgeving,
Natuur en Landbouw